

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) บางส่วนผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาจากเอกสารและการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสร้างเป็นแบบสอบถามโดยได้กำหนดแบบ สอบถามในการศึกษาแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลด้านศิลปะท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาคุณลักษณะ ข้อมูลส่วนบุคคลที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน จำนวน 100 คน พบว่า

- 1) แบ่งตามเพศพบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 54 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และชาย 46 คน คิดเป็นร้อยละ 46
- 2) จำแนกตามอายุพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29 อายุระหว่าง 51-60 ปี 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26 อายุระหว่าง 19-24 ปี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และอายุระหว่าง 25-40 ปี 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12
- 3) จำแนกตามสถานภาพ แบ่งได้เป็นสถานภาพโสด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 มีสถานภาพการสมรส 56 คน คิดเป็นร้อยละ 56 และมีการหม้าย หย่า 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22
- 4) จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่ามีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100
- 5) จำแนกตามอาชีพปัจจุบันพบว่าปัจจุบันมีอาชีพทำนา 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47 มีอาชีพทำสวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีอาชีพอื่นๆ ระบุเป็นนักเรียน นักศึกษา 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22
- 6) จำแนกตามหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนหนองจาน ในปัจจุบัน (ตอบเพียงข้อเดียว) พบว่าเป็นคนอาศัยอยู่ในชุมชนหนองจาน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 เป็นอาสาสมัคร 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25 เป็นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน มี 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และอื่น ๆ ระบุเป็นนักเรียน นักศึกษา 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22

5.2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะด้านศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งได้จำแนกตามระดับการปฏิบัติโดยแบ่งออกเป็นแต่ละด้านดังต่อไปนี้

5.2.1 ด้านศิลปะท้องถิ่นให้น้ำหนักมากน้อยดังนี้คือ ชุมชนส่วนมากให้ความคิดเห็นระดับมีมากที่สุด ได้แก่ จิตรกรรมพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 36 และด้านประติมากรรมพื้นบ้าน (ปั้น) คิดเป็นร้อยละ 42 ระดับมีปานกลางคือ สิ่งทอพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 25 ระดับมีน้อย ได้แก่ เล่านิทานพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ

27 ปริศนาพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 28 หัตถกรรมพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 24 และเครื่องแต่งกายพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 29 ระดับไม่มีคือ กวีนิพนธ์พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 26 ตามลำดับ

5.2.2 ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้น้ำหนักมากน้อยดังนี้คือ ชุมชนส่วนมากให้ความคิดเห็นระดับมีมากได้แก่ เรื่องเล่าพื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ 26 ผญา พื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ 27 ดนตรีพื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ 30 การฟ้อนรำพื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ 32 หมอลำพื้นบ้านคิดเป็นร้อยละ 32 หัตถกรรมพื้นบ้าน (เครื่องจักรสาน)คิดเป็นร้อยละ 32 สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯคิดเป็นร้อยละ 26 ระดับมีน้อยคือ เครื่องแต่งกายพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 30 ตามลำดับ

5.2.3 ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้น้ำหนักมากน้อยดังนี้คือ ชุมชนส่วนมากให้ความคิดเห็นระดับมีมากที่สุดคือ สาขาเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 48 ระดับมีมากได้แก่ สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรมคิดเป็นร้อยละ 34 สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมคิดเป็นร้อยละ 36 สาขากองทุนและธุรกิจชุมชนคิดเป็นร้อยละ 32 สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย คิดเป็นร้อยละ 27 สาขาการจัดการองค์กรคิดเป็นร้อยละ 39 สาขาภาษาและวรรณกรรมคิดเป็นร้อยละ 32 สาขาศาสนาและประเพณีคิดเป็นร้อยละ 35 ระดับมีปานกลาง คือ สาขาการแพทย์แผนไทย คิดเป็นร้อยละ 29 และระดับไม่มีคือ สาขาสวัสดิการคิดเป็นร้อยละ 25 ตามลำดับ

5.3 เพื่อส่งเสริม พัฒนา ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเที่ยวท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ แก่ชาวบ้านโดย ได้จัดให้มีการจัดประชุมชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านได้แสดงความคิดเห็น ลงมติแสดงความต้องการว่ามีความสนใจต้องการที่จะศึกษาและรับการอบรมให้ความรู้ด้านใดบ้าง จากนั้นจึงแบ่งขอบเขตข้อมูลออกในแต่ละด้าน ตามที่ชาวบ้านมีความต้องการ และทำการอบรมให้ความรู้พร้อมๆกับการฝึกทักษะและปลูกจิตสำนึกให้รู้จักหวงแหนศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบไป

ในการฝึกอบรมในโครงการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ ด้านการจัดการความรู้ชาวบ้านได้แบ่งกลุ่มอาชีพออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) กลุ่มผลิตเครื่องจักรสาน
- 2) กลุ่มการทำอาหาร
- 3) กลุ่ม Home Stay
- 4) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 5) กลุ่มผลิตของที่ระลึก

5.4 เพื่อทำให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแบบสอบถาม จากการระดมสมอง จากการฝึกอบรมให้ความรู้ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในด้านการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาทำให้เกิดจิตสำนึกให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน ในด้านศิลปะท้องถิ่นชุมชนมีมากที่สุดในด้านจิตรกรรมพื้นบ้าน ประติมากรรมพื้นบ้านและด้านหัตถกรรมพื้นบ้าน อีกทั้งในด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ก็มีมากทั้งเรื่องเล่าพื้นบ้าน ผญา พื้นบ้าน ดนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำพื้นบ้าน หมอลำพื้นบ้าน หัตถกรรมพื้นบ้าน(เครื่องจักรสาน) สิ่งทอพื้นบ้าน ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า ฯลฯ และในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองหุ้มก็มีมากถึงมากที่สุดทั้งในส่วนของสาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาศิลปกรรม จิตรกรรม

ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ ศิลปะมวยไทย สาขาการจัดการองค์กร สาขาภาษาและวรรณกรรม สาขาศาสนาและประเพณี เป็นต้น

5.3 ข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัย

ในองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่มนั้นมีทรัพยากรด้านศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่สามารถนำมาเป็นจุดเด่นในการท่องเที่ยวอีกทั้งคนในชุมชนก็ให้ความสำคัญในการอนุรักษ์และพัฒนาเพียงแต่คนในชุมชนยังขาดความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยว และแนวทางการสืบทอดมรดกทางศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะผู้วิจัยเห็นว่า แนวทางแก้ปัญหาทางด้านการศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นจะต้องมีการพัฒนาคนในชุมชนให้เกิดความห่วงแหน ภูมิปัญญา ประเพณี วัฒนธรรม ของท้องถิ่นเอาไว้ ชุมชนควรสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และปลูกฝังให้กับเยาวชนโดยอาศัย ครอบครัว ผู้นำชุมชน โรงเรียน วัด เป็นผู้นำเพื่อสืบทอดให้คงอยู่กับเยาวชนในท้องถิ่นสืบไป

ดังนั้น ควรมีผู้นำผลการศึกษาวิจัยนี้ไปต่อยอดเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน โดยพัฒนาและจัดการระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวให้กับชุมชน และการปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนในชุมชนในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะนี่คือ ฐานข้อมูลที่จะเป็นธุรกิจการท่องเที่ยวในอนาคตของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยั่งยืน และเป็นมรดกของชาติที่ต้องรักษาเอาไว้